

Oponentský posudek diplomové práce Jorge Zúñigy Pavlova
La narrativa global latinoamericana
entre los dos milenios

Práce Jorge Zúñigy je zralou studií, přesahující úroveň diplomové práce. Autor zvolil široké téma, které plně zvládl díky třem kvalitám: v úvodu formuluje problém, který bude předmětem reflexe; v celém výkladu jej soustředěně sleduje a vnitřně jasně člení; zvolené otázky vztahuje k vybranému materiálu – literární projev dvou skupin a z něho korpus čtyř románů – a zároveň je v podtextu patrná opora v bohaté sečtělosti.

Práce je rozvržena dynamicky podle potřeby promýšlení tématu, tj. charakteru „globální prózy“ v Latinské Americe. Uvedení do kontextu jako nutný první krok (kap. III.) není informativní, ale již řeší centrální otázku, a to v konfrontaci mladé prózy s předchozí světoznámou vlnou latinskoamerických románů. V konkrétnější podobě navazuje kapitola IV. „*McOndo y crack: destruyendo los viejos mitos para mitificar nuevos*“, která prezentaci obou skupin podřídí výborně zvolenému klíčovému aspektu, jímž je románové vidění světa ve vztahu k mýtu. Na problém vyjádřený v úvodu šesti otázkami (s. 8) se posléze soustředí čtyři kapitoly (V.-VIII.; bylo zbytečné v obsahu uvést jako č. I položku „Obsah“). Kapitoly se tedy nedrží mechanicky oněch úvodních šesti otázek, jež reagují i na pohled literární kritiky – vlastní členění práce do kapitol se soustřeďuje na příznačné rysy současné prózy, jak je vidí Jorge Zúñiga. Proto např. literárněkritickou polemiku o tématech situovaných mimo Latinskou Ameriku, již autor považuje za planou, právem spojuje v jedné kapitole s podstatnějším problémem latinskoamerické „identity“ a vztahu národní/kosmopolitní. Zde a v celé práci je patrný autorův původní pohled a nadhled nad tím, nač se zaměřuje publicistika.

Všechna dílčí témata jsou zvolena a pojednána tak, že spojují celkovou charakteristiku současné epochy z hlediska tzv. globalizace a proměny literárního žánru. Celkový pohled na dané téma a jeho jednotlivé aspekty převažuje nad ponořením do četby konkrétních děl. Autor se vlastními úvahami a postřehy vyrovnává se sociologickou a antropologickou reflexí současné epochy (García Canclini, Brunner, Aínsa aj.) a její souvislost s novým viděním románu dokládá citáty z vybraných děl. Přestože se tím – i kvantitativně – vlastní literární díla dostávají do vedlejší podlohy, nemám dojem, že by literární text ztrácel prvořadou důležitost: ze všech formulací je patrné, že se opírají o širokou předchozí znalost současné prozaické tvorby. Rovněž prostudovaná odborná literatura svědčí o dlouhodobé znalosti oboru, autor se s ní vyrovnává profesionálně a originálně.

Teze o „globální próze“ a interpretace jejích rysů působí zcela přesvědčivě. Oceňuji, že oproti povrchnějším pohledům vidí autor sledované jevy nejen v jejich novosti, ale i

v souvislosti s literární tradicí. Tento aspekt by bylo možno dále prohlubovat, ale není to pro přesvědčivost vědomí literárních souvislostí nezbytné. Mám na mysli například promýšlení univerzálnosti latinskoamerické literatury už v první polovině 20. stol. (vztah regionální-univerzální bylo stěžejní téma pro esejisty Atenea de la Juventud; ostatně autor sám k tomu nakonec dojde v citátu na s. 60); světovost hispanoamerického románu lze spatřovat již ve vlně překladů románů z dvacátých let (letmo zmíněných); recepce tzv. nové hispanoamerické prózy v Evropě nebyla myslím zprostředkovaná Španělskem a USA (s. 27), ostatně začala i dříve než ediční boom v šedesátých letech; na její přijetí neméně než Kubánská revoluce zapůsobila nová narativní invence, obnova románového žánru v době jeho údajné krize; ke čtivosti se obracela již sedmdesátá léta (např. Vargas Llosa), byl jí dán i úspěch Garcíi Márqueze u epigonů; fakt, že se spisovatelé v pozdějším věku stávají epigony sebe sama, je obecnějším jevem i v jiných podmínkách... Podotýkám to na okraj, podobné poznámky napadají čtenáře každé dobré práce.

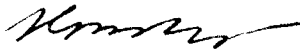
Četba této studie byla potěšením a zaujala mě jak celkově, tak řadou konkrétních postřehů: například pojetí literárních děl ve vztahu k mýtu jako „recreación de lo mítico“ (kromě výborné aplikace Eliada by se dal využít i Roland Barthes); pasáž o opuštění prostorové utopie šťastného místa a zároveň pochopení utopického aspektu virtuálního světa filmových a televizních idolů (nápaditý postřeh o nesmrtelnosti); a celý nový fenomén významu masmedií, bohatě reflektovaný. Užitečná je příloha zpřístupňující klíčové dokumenty.

Výhrady prakticky nemám, kromě ojedinelých detailů. V kapitole o mýtu je myslím neústrojně včleněna pasáž o prchavosti času (s. 46). Výhrady k Fuentesově názoru na mýtus v jeho rané práci o novém hispanoamerickém románu (s. 41) by bylo namísto korigovat jeho pozdější lepší knihou *Valiente mundo nuevo. Épica, utopía y mito en la novela hispanoamericana* (převzatý citát na s. 65-66 tuto knihu mylně zařadil mezi beletristická „kosmopolitní“ díla). Asi dva články citované zprostředkovaně by bylo lépe vyhledat.

Podstatnou kvalitou španělsky psané práce Jorge Zúñigy je talentovaný a zkušený styl: jasnost a přesnost formulací, plynulá návaznost výkladu daná vnitřní logikou myšlení a nikoli vnějšími spoji, jemná ironie. Nápaditost, k níž patří špetka humoru, je vidět již v rámcujících kapitolách „Acercamiento“ – „Alejamiento“.

Doporučuji diplomovou práci Jorge Zúñigy k obhajobě a hodnotím ji jako výbornou.

14. 1. 2008

prof. Anna Housková